

UZASADNIENIE

Decyzją z 7.02.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ponownie ustalił dla W. C. wartość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 880,51 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 72,12%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 72,12% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną zgodnie z ustawą emerytalną ($72,12\% \times 1220,89 \text{ zł} = 880,51 \text{ zł}$). Przyjęto łącznie 7 lat, 8 miesięcy, 1 dzień, tj. 92 miesiące okresów składkowych oraz 3 lata, 10 miesięcy, 24 dni – po ograniczeniu do 1/3 okresów składkowych 2 lata, 6 miesięcy, 21 dni okresów nieskładkowych oraz 2 lata, 6 miesięcy, 8 dni okresów sprawowania opieki nad dzieckiem (dziećmi), co łącznie dało okres nieskładkowy w ilości 5 lat, 2 miesięcy, 29 dni, tj. 62 miesiące. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 46,55%. Wysokość 24% kwoty bazowej wynosi 293,01 zł. Do ustalenia współczynnika przyjęto wiek ubezpieczonej w dniu 31.12.1996 r. po zaokrągleniu do pełnych lat wynoszący 32 lata, łączny staż ubezpieczeniowy po zaokrągleniu do pełnych lat wynoszący 13 lat. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. ZUS obliczył kapitał początkowy w następujący sposób:

$$293,01 \text{ zł} \times 46,55\% = 136,40 \text{ zł}$$

$$(92 \text{ miesiące składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 880,51 \text{ zł} = 87,79 \text{ zł}$$

$$(32 \text{ miesiące nieskładkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 880,51 \text{ zł} = 30,55 \text{ zł}$$

$$(30 \text{ miesiące nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 880,51 \text{ zł} = 15,41 \text{ zł}$$

Razem 270,15 zł

$$270,15 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy średniego dalszego trwania życia} = 56461,35 \text{ zł}$$

W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1.01.1999 r. wyniosła 56461,36 zł.

(decyzja w aktach kapitałowych ZUS)

Wnioskodawczyni złożyła w dniu 28.04.2023 r. odwołanie od w/w decyzji kwestionując wyliczony okres ubezpieczenia, argumentując, że art. 11 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS stanowi, że jeżeli okresy z art. 6, 7 i 10 tej ustawy zbiegają się w czasie to przy ustaleniu prawa do świadczeń określonych w ustawie przyjmuje się okres korzystniejszy. Skarżąca wskazała, że w okresie od 2.05.1989 r. do 19.05.1989 r. oraz od 5.06.1989 r. do 23.06.1989 r. zbiegają się okresy składkowe wynikający ze świadczenia pracy oraz nieskładkowy okres opieki nad dzieckiem. Wnioskodawczyni wyjaśniła, że w toku wcześniejszego ustalania prawa do świadczenia emerytalnego nie było dokumentów potwierdzających jej zatrudnienie w tym okresie, a tym samym okres ten był traktowany jako okres nieskładkowy – opieki nad dzieckiem – i w takim stanie została wydana decyzja o ustaleniu kapitału początkowego. Podniosła, że w toku postępowania ZUS stwierdził, że dostarczone zaświadczenia skutkują obniżeniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego i w konsekwencji niższym świadczeniem kompensacyjnym. Ponadto wniosła o uznanie okresu od 15.11.1991 r. do 31.08.1992 r. jako okresu nieskładkowego w związku z opieką nad dzieckiem, gdyż zgodnie z ustawą emerytalną jest to dla niej korzystniejsze, ponieważ w tym czasie świadczyła pracę na 3/18 etatu co istotnie zaniża wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego.

(odwołanie k. 3)

W odpowiedzi na odwołanie ZUS II Oddział w Ł. wniósł o odrzucenie odwołania, jako wniesionego po terminie, a w przypadku przywrócenia terminu – wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko, jak w zaskarżonej decyzji. Zakład wyjaśnił, że w trakcie studiów, które są okresem nieskładkowym, wnioskodawczyni podjęła zatrudnienie od 2.05.1989 r. do 19.05.1989 r. oraz od 5.06.1989 r. do 23.06.1989 r., wobec czego ZUS uwzględnił okres zatrudnienia jako okres korzystniejszy, wyłączając go z okresu studiów. Organ emerytalny podał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za 1989 r. wyniósł 102,08%, wyjaśniając, że do jego obliczenia przyjęto kwotę przeciętnego wynagrodzenia za ten rok odpowiednią do liczby miesięcy, w których wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniu, tj. 6 miesięcy. Pozwany podał, że analogicznie sytuacja odnosi się do dodatkowego zatrudnienia w wymiarze 0,166 etatu w okresie od 1.09.1991 r. do 31.08.1992 r. w trakcie urlopu wychowawczego. Z uwagi na art. 6 ust. 2 pkt 1 a ustawy emerytalnej, Zakład uwzględnił okres od 1.09.1991 r. do 14.11.1991 r. jako okres nieskładkowy (okres urlopu wychowawczego), natomiast okres od 15.11.1991 r. do 31.08.1992 r. jako okres składkowy, dodając, że okres urlopu wychowawczego został przeliczony wskaźnikiem 1,3% zgodnie z art. 174 ust. 2 a ustawy emerytalnej. Pozwany podał, że do wyliczenia podstawy wymiaru przyjęto następujące wynagrodzenie 1991 r. 12113100 zł, 1992 r. 13573100 zł, a wskaźnik wysokości wyniósł odpowiednio 68,44%, 38,54%. Zakład wskazał, że w oparciu o art. 174 ust. 3b ustawy emerytalnej do obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek za 1991 r. przyjęto kwotę przeciętnego wynagrodzenia za ten rok odpowiednią do liczby miesięcy, w których wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniu, tj. 10 miesięcy, a w 1992 r. 12 miesięcy. ZUS argumentował, że art. 11 ustawy emerytalnej nie odnosi się do podstawy wymiaru świadczenia, ale do okresów, o których mowa w art. 6, 7 i 10 ustawy emerytalnej i w tym zakresie został prawidłowo zastosowany.

(odpowiedź na odwołanie k. 4)

W piśmie procesowym z 7.06.2023 r. wnioskodawczyni podtrzymała odwołanie i wyjaśniła, że zaskarżoną decyzję otrzymała 29.03.2023 r., zaznaczając, że decyzja ta nie mogła zostać wydana przed 24.03.2023 r. ponieważ zostało do skarżącej wysłane zawiadomienie o zakończeniu postępowania przed ZUS w sprawie ustalenia prawidłowej wysokości jej świadczenia. Podała, że na skutek tego postępowania został zmieniony stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 1989 z 146,57% w decyzjach z 15.09.2021 r. oraz z 14.06.2022 r. na 102,08% w spornej decyzji z 7.02.2023 r.

(pismo procesowe wnioskodawczyni k. 10)

Na rozprawie z 5.07.2023 r. strony podtrzymały swoje stanowisko w sprawie. (stanowiska procesowe stron –e-protokół z 5.07.2023 r. 00:01:26-00:23:11, 00:32:28-00:32:55)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni - W. C. urodziła się (...)

/okoliczność bezsporna/

Decyzją z 26.02.2003 r. pozwany ZUS ustalił wnioskodawczyni kapitał początkowy przy przyjęciu stażu pracy 7 lat, 6 miesięcy i 24 dni okresów składkowych, oraz 6 lat, 8 miesięcy i 8 dni okresów nieskładkowych – ograniczonych do 1/3 okresów składkowych tj. 2 lata, 6 miesięcy i 8 dni – czyli przyjął 90 miesięcy składkowych razy współczynnik 1,3% oraz 30 miesięcy okresów nieskładkowych razy 0,7%. Kapitał ustalony na dzień 1 stycznia 1999r. wyniósł 43 346,60zł.

(decyzja k. 19-20 akt ZUS)

W dniu 19.08.2021 r. ubezpieczona złożyła kolejne dokumenty wraz z wnioskiem o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne wraz z informacją dotyczącą kapitału początkowego wystawioną przez pracodawcę.

(decyzja k.4 akt ZUS drugiej części)

Decyzją (...)09.2021 r. organ rentowy ponownie ustalił wnioskodawczyni kapitał początkowy. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1.01.1989 do 31.12.1997. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 77,06%.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 77,06% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną w ustawie ($77,06\% \times 1\ 220,89\ \text{zł} = 940,82\ \text{zł}$).

Do obliczenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął łącznie:

- 7 lat, 6 miesięcy, 24 dni, tj. 90 miesięcy okresów składkowych,
- 5 lat, 1 miesiąc i 24 dni okresów nieskładkowych po ograniczeniu do 1/3 uwzględnionych okresów składkowych: 2 lata 6 miesięcy 8 dni,
- 1 rok ,6 miesięcy i 14 dni okresów sprawowania opieki nad dziećmi liczone po 1,3% tak jak okresy składkowe,
- łączne pozostałe okresy nieskładkowe liczone współczynnikiem 0,7% 4 lata i 22 dni.

Współczynnik proporcjonalny do- osiągniętego do 31.12.1998r – wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 44,72%. Współczynnik ten służy do obliczenia części 24% kwoty bazowej. Wysokość 24% kwoty bazowej wynosi 293,01 zł.

Do ustalenia współczynnika przyjęto:

- wiek w dniu 31.12.1998r. - po zaokrągleniu do pełnych lat - wynoszący 32 lata
- łączny staż ubezpieczeniowy - po zaokrągleniu w górę do pełnych lat - wynoszący 12 lat.

Średnie dalsze trwanie życia - wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat - wynosi 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn - M.P. Nr 12, poz.173).

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 53 832,13 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego zakład uwzględnił wszystkie okresy zatrudnienia wnioskodawczyni wraz z opieką nad dziećmi. Przez współczynnik 1,3% przyjęto 90 miesięcy okresów składkowych oraz 18 miesięcy okresów nieskładkowych natomiast przez współczynnik 0,7% przyjęto 30 miesięcy pozostałych okresów nieskładkowych.

(decyzja k. 25-26 akt kapitałowych akt ZUS)

Wnioskodawczyni złożyła odwołanie od w/w decyzji, które Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z 26.01.2022 r. po rozpoznaniu sprawy VIII U 2585/21 oddalił.

(okoliczność niesporna, a nadto wyrok k. 32 akt kapitałowych ZUS)

Decyzją (...)06.2022 r. organ rentowy ponownie ustalił wnioskodawczyni kapitał początkowy. Podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 940,82 zł przyjęto zgodnie z decyzją z 15.09.2021 r. Do obliczenia kapitału początkowego organ rentowy przyjął łącznie:

- 7 lat, 6 miesięcy, 24 dni, tj. 90 miesięcy okresów składkowych,

- 3 lata, 10 miesięcy i 24 dni okresów nieskładkowych po ograniczeniu do 1/3 uwzględnionych okresów składkowych:
2 lata 9 miesięcy 14 dni,

- 2 lata, 9 miesięcy i 14 dni okresów sprawowania opieki nad dziećmi liczone po 1,3% tak jak okresy składkowe,

- łączne okresy nieskładkowe 5 lat, 3 miesiące, 22 dni, tj. 63 miesiące.

Współczynnik proporcjonalny do- osiągniętego do 31.12.1998r – wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 46,55%. Współczynnik ten służy do obliczenia części 24% kwoty bazowej. Wysokość 24% kwoty bazowej wynosi 293,01 zł.

Do ustalenia współczynnika przyjęto:

- wiek w dniu 31.12.1998r. - po zaokrągleniu do pełnych lat - wynoszący 32 lata

- łączny staż ubezpieczeniowy - po zaokrągleniu w górę do pełnych lat - wynoszący 13 lat.

Średnie dalsze trwanie życia - wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat - wynosi 209 miesięcy (komunikat Prezesa GUS z dnia 25 marca 1999r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn - M.P. Nr 12, poz.173).

Kapitał początkowy ustalony na dzień 1.01.1999 r. wyniósł 58 158,43 zł.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego zakład uwzględnił wszystkie okresy zatrudnienia wnioskodawczynie wraz z opieką nad dziećmi. Przez współczynnik 1,3% przyjęto 90 miesięcy okresów składkowych oraz 33 miesiące okresów nieskładkowych natomiast przez współczynnik 0,7% przyjęto 30 miesięcy pozostałych okresów nieskładkowych.

/decyzja k. 36 akt kapitałowych akt ZUS/

Wnioskodawczynie nie złożyła od tej decyzji odwołania, natomiast złożyła do ZUS pismo z 25.07.2022 r., w odpowiedzi na które Zakład pismem z 9.08.2022 r. poinformował ubezpieczoną, że decyzją z 14.06.2022 r. prawidłowo ustalono wartość kapitału początkowego, dodając, że jeżeli wnioskodawczynie nie zgadzała się z tą decyzją to powinna ją zaskarżyć do Sądu.

/zeznania wnioskodawczynie – e-prot. z 5.07.2023 r.: 00:05:51 w zw. z 00:32:06, pismo ZUS k. 42 akt kapitałowych ZUS/

Na skutek kolejnego wniosku ubezpieczonej - zaskarżoną aktualnie decyzją z 7.02.2023 r. ZUS II Oddział w Ł. ponownie ustalił dla W. C. wartość kapitału początkowego na dzień 1.01.1999 r. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 880,51 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z faktycznego okresu ubezpieczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 72,12%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 72,12% przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową określoną zgodnie z ustawą emerytalną ($72,12\% \times 1220,89 \text{ zł} = 880,51 \text{ zł}$). Przyjęto łącznie 7 lat, 8 miesięcy, 1 dzień, tj. 92 miesiące okresów składkowych oraz 3 lata, 10 miesięcy, 24 dni – po ograniczeniu do 1/3 okresów składkowych 2 lata, 6 miesięcy, 21 dni okresów nieskładkowych oraz 2 lata, 6 miesięcy, 8 dni okresów sprawowania opieki nad dzieckiem (dziećmi), co łącznie dało okres nieskładkowy w ilości 5 lat, 2 miesiące, 29 dni, tj. 62 miesiące. Współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do dnia 31.12.1998 r. wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego wyniósł 46,55%. Wysokość 24% kwoty bazowej wynosi 293,01 zł. Do ustalenia współczynnika przyjęto wiek ubezpieczonej w dniu 31.12.1996 r. po zaokrągleniu do pełnych lat wynoszący 32 lata, łączny staż ubezpieczeniowy po zaokrągleniu do pełnych lat wynoszący 13 lat. Średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat przyjęto w ilości 209 miesięcy. ZUS obliczył kapitał początkowy w następujący sposób:

$293,01 \text{ zł} \times 46,55\% = 136,40 \text{ zł}$

$(92 \text{ miesiące składkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 880,51 \text{ zł} = 87,79 \text{ zł}$

$(32 \text{ miesiące nieskładkowych} \times 1,3\%) : 12 \times 880,51 \text{ zł} = 30,55 \text{ zł}$

$(30 \text{ miesiące nieskładkowych} \times 0,7\%) : 12 \times 880,51 \text{ zł} = 15,41 \text{ zł}$

Razem 270,15 zł

$270,15 \text{ zł} \times 209 \text{ miesięcy średniego dalszego trwania życia} = 56461,35 \text{ zł}$

W związku z powyższym wysokość kapitału początkowego ustalona na dzień 1.01.1999 r. wyniosła 56461,36 zł.

(decyzja w aktach kapitałowych ZUS)

Obliczając kapitał początkowy w zaskarżonej decyzji ZUS uwzględnił, iż odwołująca odbyła 5-letnie studia magisterskie na Uniwersytecie (...) od 1.10.1984 r. do 5.07.1989 r.

(zaświadczenie UŁ k. 3 akt kapitałowych ZUS)

Jednocześnie ZUS uwzględnił, że w trakcie studiów, które są okresem nieskładkowym, wnioskodawczyni podjęła zatrudnienie od 2.05.1989 r. do 19.05.1989 r. oraz od 5.06.1989 r. do 23.06.1989 r. Wobec tego ZUS zgodnie z art. 11 ustawy emerytalnej uwzględnił w/w okres zatrudnienia jako okres składkowy (jako korzystniejszy), wyłączając go z okresu studiów.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za 1989 r. wyniósł 102,08% - do jego obliczenia przyjęto kwotę przeciętnego wynagrodzenia za ten rok odpowiednią do liczby miesięcy, w których wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniu, tj. 6 miesięcy.

Pozwany co do dodatkowego zatrudnienia wnioskodawczyni w wymiarze 0,166 etatu w okresie od 1.09.1991 r. do 31.08.1992 r. w trakcie urlopu wychowawczego:

- uwzględnił okres od 1.09.1991 r. do 14.11.1991 r. jako okres nieskładkowy (okres urlopu wychowawczego) ponieważ wnioskodawczyni pracowała w wymiarze poniżej 1/2 etatu - zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 a ustawy emerytalnej,

- a okres od 15.11.1991 r. do 31.08.1992 r. Zakład potraktował jako okres składkowy - zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 a ustawy emerytalnej.

Okres urlopu wychowawczego został przeliczony wskaźnikiem 1,3% zgodnie z art. 174 ust. 2a ustawy emerytalnej.

Pozwany do wyliczenia podstawy wymiaru przyjął następujące wynagrodzenie za 1991 r. 12113100 zł, a za 1992 r. 13573100 zł.

Wskaźnik wysokości wyniósł odpowiednio 68,44% w 1991 r., a 38,54% w 1992 r. - Zakład do obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek za 1991 r. przyjął kwotę przeciętnego wynagrodzenia za ten rok odpowiednią do liczby miesięcy, w których wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniu, tj. 10 miesięcy, a w 1992 r. 12 miesięcy.

(przebieg służby i dodatkowa informacja k. 3-4 akt ZUS plik dotyczący wniosku o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, wykaz wprowadzonych okresów oraz wykaz wprowadzonych dochodów na kartach przed decyzją z 7.02.2023 r. w aktach kapitałowych ZUS, obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego na karcie za decyzją z 7.02.2023 r. w aktach kapitałowych ZUS, zeznania wnioskodawczyni – e-prot. z 5.07.2023 r.: 00:05:51 w zw. z 00:32:06, zaświadczenie o zatrudnieniu z 19.12.2022 r. w aktach ZUS, zaświadczenie o zatrudnieniu z 9.01.2023 r. w aktach ZUS, świadectwa pracy z 20.05.1989 r. i z 24.06.1989 r. w aktach ZUS)

Wnioskodawczyni otrzymała zaskarżoną decyzję w dniu 29.03.2023 r. a odwołanie od niej złożyła 28.04.2023 r. dochowując ustawowego terminu.

(pismo procesowe wnioskodawczyni k. 10, pismo informujące o zakończeniu postępowania w sprawie ustalenia prawidłowej wysokości świadczenia ubezpieczonej k. 11)

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie powołanych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS, których wiarygodność nie budzi wątpliwości i nie była kwestionowana przez żadną ze stron.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że, wbrew twierdzeniom pozwanego organu rentowego, odwołanie nie podlega odrzuceniu jako wniesione po terminie.

Zgodnie z treścią art. 477⁹ § 1 KPC odwołanie do sądu od decyzji organów rentowych wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję lub do protokołu sporządzonego przez ten organ, w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji.

W myśl art. 477⁹ § 3 KPC sąd odrzuci odwołanie wniesione po upływie terminu, chyba że przekroczenie terminu nie jest nadmierne i nastąpiło z przyczyn niezależnych od odwołującego się. Ciężar udowodnienia powyższych okoliczności oraz faktu złożenia odwołania we właściwym terminie spoczywa na wnioskodawcy (art. 232 KPC)

Powyższe oznacza, że wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego z uchybieniem miesięcznego terminu powoduje, iż ubezpieczony zostaje pozbawiony prawa do merytorycznego rozpoznania zarzutów co do istoty sprawy, podniesionych w odwołaniu.

W realiach niniejszej sprawy wnioskodawczyni wykazała, że zaskarżoną decyzję otrzymała 29.03.2023 r. Ponadto Sąd stwierdził, że faktycznie decyzja ta nie mogła zostać wydana przed 24.03.2023 r. skoro zostało do skarżącej wysłane zawiadomienie z tego dnia o zakończeniu postępowania przed ZUS w sprawie ustalenia prawidłowej wysokości jej świadczenia. Odwołanie od spornej decyzji wnioskodawczyni złożyła 28.04.2023 r., a zatem z dochowaniem terminu skoro decyzja ta została jej doręczona 29.03.2023 r. Organ nie podważył skutecznie wyjaśnień wnioskodawczyni w tym zakresie, wobec czego brak podstaw by odrzucić odwołanie, które w efekcie podlega merytorycznej ocenie Sądu Okręgowego w n/n postępowaniu.

Zgodnie z treścią art.173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1251 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art.26 ust.3 dla osób w wieku 62 lat (art.173 ust.2 ww. ustawy).

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art.173 ust.3 ww. ustawy).

Zgodnie z treścią art.174 ust.1 i 2 ww. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

1. okresy składkowe, o których mowa w art.6,

2. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 5,

3. okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art.15, 16, 17 ust.1 i 3 oraz 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (ust.3)

Ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych w art. 114. – art. 175 ust. 4 ustawy.

Z kolei na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli: po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość;

Z cytowanego przepisu wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99 - OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03 - OSNAPiUS rok 2003, Nr 18, poz. 442/. Do wznowienia postępowania w sprawie ustalenia wysokości kapitału początkowego wymagane jest ujawnienie okoliczności nieznanymi organowi rentowemu w chwili orzekania, ale istniejących przed wydaniem decyzji, czyli takich okoliczności, które nie były znane organowi rentowemu w chwili orzekania o wysokości kapitału początkowego, a nie takie, które zostały przedłożone wprawdzie organowi rentowemu w chwili orzekania o wysokości kapitału, a nie zostały uwzględnione. Przesłanką ponownej oceny uprawnień ubezpieczonych są "nowe dowody" i "ujawnione okoliczności" istniejące przed podjęciem decyzji organu rentowego mające wpływ na wysokość świadczenia. /III AUa 116/16 - wyrok SA Gdańsk z dnia 31-05-2016/. Zwrot "przedłożenie nowych dowodów" oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Natomiast użyte w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej pojęcie "ujawnienie okoliczności" oznacza powołanie się na fakty dotyczące ogółu wymagań formalnych i materialnych związanych z ustaleniem przez organ rentowy prawa do świadczenia lub wysokości świadczenia. Są to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości np. staż pracy, wiek, niezdolność do pracy, ale także uchybienia przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2014 r., I UK 322/13, LEX nr 1444596 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa 1087/15, LEX nr 1979499).

W sprawie nie jest sporne, że zostały przedłożone nowe dowody dające podstawę do ponownego ustalenia kapitału początkowego.

Zaskarżoną decyzją z 7.02.2023 r. prawidłowo ustalono nową wysokość kapitału początkowego zaliczając prawidłowo wszystkie okresy stażu pracy oraz okresów nieskładkowych.

Mając na uwadze główne zarzuty wnioskodawczynie Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z art. 11 ustawy emerytalnej, jeżeli okresy, o których mowa w art. 6, 7 i 10, zbiegają się w czasie, przy ustalaniu prawa do świadczeń określonych w ustawie uwzględnia się okres korzystniejszy. Zdaniem Sądu Okręgowego pozwany organ rentowy prawidłowo zastosował w/w przepis. Z treści cytowanego przepisu art. 11 ustawy emerytalnej wynika bowiem wprost, że znajduje on zastosowanie jedynie do ustalania prawa do świadczenia, a nie jego wysokości - dlatego właśnie słusznie, organ rentowy wskazywał w odpowiedzi na odwołanie, że w tym kontekście zaliczenie danego okresu jako składkowego jest korzystniejsze niż jako nieskładkowego, wobec ograniczenia określonego przepisem art. 5 ust. 2 ustawy o FUS,

jak również słusznie zwrócił uwagę na fakt, że do ustalenia wysokości świadczenia przepis art. 11 w ogóle nie może mieć zastosowania. Ponadto w przepisach dotyczących kapitału początkowego brak jest wskazania, aby przepis art. 11 ustawy o FUS mógł mieć w tym zakresie samodzielne zastosowanie, a ustalenie wysokości kapitału na zasadach określonych zgodnie z art. 174 ust. 1 ustawy, powoduje, że art. 11 nie znajdzie zastosowania - z tego samego powodu, że dotyczy ustalenia prawa, a nie wysokości świadczenia. Przy ustalaniu wysokości kapitału początkowego nie stosuje się zatem art. 11 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tak trafnie SA w K. w wyroku z 9.02.2017 r., III AUa 751/16, L.). Warto także wskazać, iż w wyroku z dnia 7 lutego 2007 r., I BU 11/06 (L.) Sąd Najwyższy - Izba Pracy, (...) i Spraw Publicznych, wskazał, iż okresy wymienione w art. 6 ust. 2 pkt 1a i art. 7 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.) nie mogą zbiegać się w czasie i nie ma do nich zastosowania art. 11 tej ustawy. Poza tym Sąd zważył, iż w wyroku Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 grudnia 2014 r., III AUa 678/14 (L.), trafnie wskazano, że mając na uwadze treść art. 7 pkt 5 lit. a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, można domniemywać, że ustawodawca zezwala stronom na elastyczne korzystanie z opieki nad dzieckiem do lat 4 i przyzwala na wybór okresu w którym opieka ta ma być sprawowana. Z zasady korzystności wynikającej z art. 11 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypływa uprawnienie do wyboru okresu, w którym matka dziecka w wieku do lat 4 w rozmiarze do lat 3 będzie sprawowała opiekę nad tym dzieckiem.

Odnosząc się do poszczególnych spornych okresów Sąd zważył, iż w przypadku okresu studiów, które są okresem nieskładkowym, to ZUS prawidłowo uwzględnił, że wnioskodawczyni podjęła zatrudnienie od 2.05.1989 r. do 19.05.1989 r. oraz od 5.06.1989 r. do 23.06.1989 r. i właściwie zaliczył okres w/w zatrudnienia jako okres składkowy uznając go za korzystniejszy ze względu na ograniczenie wynikające z art. 5 ust. 2 ustawy emerytalnej i w efekcie wyłączył go z nieskładkowego okresu studiów.

Prawidłowo również organ emerytalny ustalił wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za 1989 r. w wysokości 102,08%, przyjmując do jego obliczenia kwotę przeciętnego wynagrodzenia za ten rok odpowiednią do liczby miesięcy, w których wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniu, tj. 6 miesięcy.

Zdaniem Sądu Okręgowego pozwany prawidłowo także uwzględnił dodatkowe zatrudnienie wnioskodawczyni w wymiarze 0,166 etatu w okresie od 1.09.1991 r. do 31.08.1992 r. w trakcie urlopu wychowawczego. W tym zakresie z uwagi na art. 6 ust. 2 pkt 1 a ustawy emerytalnej, Zakład słusznie bowiem uwzględnił okres od 1.09.1991 r. do 14.11.1991 r. jako okres nieskładkowy (okres urlopu wychowawczego), gdyż wnioskodawczyni pracowała w wymiarze poniżej 1/2 etatu, natomiast okres od 15.11.1991 r. do 31.08.1992 r. jako okres składkowy. Zgodnie bowiem z art. 6 ust. 2 pkt 1 a ustawy emerytalnej, za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne zatrudnienia po ukończeniu 15 lat życia na obszarze Państwa Polskiego - w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy, jeżeli w tych okresach pracownik pobierał wynagrodzenie lub zasiłki z ubezpieczenia społecznego: chorobowy, macierzyński lub opiekuńczy albo rentę chorobową. Poprawnie także ZUS okres urlopu wychowawczego przeliczył wskaźnikiem 1,3% zgodnie z art. 174 ust. 2 a ustawy emerytalnej, który stanowi, iż przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2.

Ponadto Sąd Okręgowy zważył, iż pozwany prawidłowo do wyliczenia podstawy wymiaru przyjął za 1991 r. wynagrodzenie w kwocie 12113100 zł, a za 1992 r. w kwocie 13573100 zł. Nie budzi także zastrzeżeń Sądu poprawność wyliczonych wskaźników wysokości, które wyniosły odpowiednio w 1991 r. 68,44%, a w 1992 r. 38,54%, albowiem Zakład prawidłowo zastosował art. 174 ust. 3b ustawy emerytalnej przyjmując do obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek za 1991 r. kwotę przeciętnego wynagrodzenia za ten rok odpowiednią do liczby miesięcy, w których wnioskodawczyni podlegała ubezpieczeniu, tj. 10 miesięcy, a w 1992 r. 12 miesięcy. Zgodnie bowiem z art. 174 ust. 3b ustawy emerytalnej, jeżeli okres wskazany do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego obejmuje rok kalendarzowy, w którym ubezpieczony pozostawał w ubezpieczeniu społecznym na podstawie przepisów prawa polskiego jedynie przez część miesięcy tego roku, do obliczenia stosunku sumy kwot podstaw wymiaru składek i

kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3, w okresie tego roku do przeciętnego wynagrodzenia, przyjmuje się sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok kalendarzowy odpowiednią do liczby miesięcy pozostawania w ubezpieczeniu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie, jako bezzasadne.

A.P.